ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **M. P.**, zast. JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem, se sídlem Bašty 8, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2012, č. j. 34 Ad 45/2011 – 51,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 3. 2011, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla námitky a potvrdila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 15. 11. 2010, kterým žalobci zvýšila od 1. 6. 1998 starobní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), s tím, že starobní důchod žalobce k 1. 6. 1998 činí 7319 Kč měsíčně. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobce dne 30. 6. 1998 podal žádost o starobní důchod s datem přiznání od 1. 6. 1998. Požadovaný důchod mu byl přiznán rozhodnutím ze dne 1. 10. 1999, přičemž žalovaná postupovala v souladu s § 71 odst. 1, 4 zákona o důchodovém pojištění, tedy provedla výpočet jak podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995, tak i podle právních předpisů platných po 31. 12. 1995, přičemž dospěla k závěru, že pro žalobce je výhodnější výpočet podle zákona o důchodovém pojištění. V podání ze dne 20. 10. 1999 žalobce s tímto nesouhlasil a požádal o změnu data přiznání starobního důchodu od 30. 6. 1996 podle mimořádného opatření č. 465/1968 Sb., s účinností od 1. 6. 1998. Žalovaná tomuto požadavku vyhověla rozhodnutím ze dne 6. 1. 2000, přičemž opět provedla kontrolní výpočet a

dospěla k závěru, že pro žalobce je výhodnější důchod vypočtený na základě zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

[2] Rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010 byl žalobci zvýšen starobní důchod od 1. 6. 1998 podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Důvodem pro zvýšení starobního důchodu byl chybný výpočet výše jeho starobního důchodu v rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000, kterým byla sice správně stanovena procentní výměra starobního důchodu ve výši 4505 Kč měsíčně ke dni vzniku nároku na důchod, ale nebylo započteno 7 % zvýšení (z průměrného měsíčního (redukovaného) výdělku za dobu dalšího zaměstnání. Protože žalobce získal do dne vzniku nároku 34 celých roků pojištění, činí výše procentní výměry 51% výpočtového základu měsíčně. Při stanovení výpočtového základu podle zákona č. 155/1995 Sb. žalovaná vyšla z osobního vyměřovacího základu, který činí 19 038 Kč. Výpočtový základ žalovaná stanovila ve výši 7404 Kč. Procentní výměra v případě žalobce, s ohledem na výše uvedené, činí podle žalované 3777 Kč. Při kontrolním výpočtu podle zákona č. 100/1988 Sb., však žalovaná zjistila, že procentní výměra starobního důchodu žalobce by činila 4505 Kč měsíčně, tudíž žalovaná přiznala žalobci důchod v souladu se zákonem č. 100/1988 Sb. Celkem tedy starobní důchod žalobce činil 5425 Kč. Výplata důchodu ke dni 30. 6. 1996 mu však nenáležela, jelikož žalobce zvolil zvyšování starobního důchodu za dobu dalšího zaměstnání a o výplatu starobního důchodu požádal až od 1. 6. 1998. Od tohoto data činil jeho starobní důchod 7319 Kč, protože mu z důvodu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod vznikl nárok na zvýšení procentní výměry o 7 % redukovaného průměrného měsíčního výdělku. Procentní výměra důchodu tak činila 3535 Kč, přičemž k této částce náleželo zvýšení o 38,6% podle ustanovení § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, ve znění účinném do 31. 12. 1995, tj. o 1365 Kč měsíčně, takže nově stanovená procentní výměra starobního důchodu ke dni 30. 6. 1996 činila 4900 Kč měsíčně. Zvýšení starobního důchodu ve výši 7% za další zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod není diskriminující, ale odpovídá zákonu č. 100/1988 Sb. Žalovaná nemohla žalobci částku zvýšit o 626 Kč, jak požaduje žalobce, neboť tato částka, byť byla přiznána rozhodnutím žalované ze dne 1. 10. 1999, byla vypočtena na základě zákona o důchodovém pojištění. Jelikož žalobce požadoval výpočet ke dni 30. 6. 1996 na základě jeho podání ze dne 20. 10. 1999, změnily se rozhodné skutečnosti pro výpočet výše důchodu žalobce, který mu byl přiznán podle zákona č. 100/1988 Sb. a podle tohoto předpisu proto musela žalovaná vypočítat i zvýšení starobního důchodu za dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod. Žalovaná dále vysvětlila, jakým způsobem v jednotlivých následujících letech došlo k navyšování starobního důchodu žalobce. Jelikož žalobce splnil podmínky příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003, kterým byla žalovaná pověřena k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, upravila žalovaná výši důchodu v souladu s tímto příkazem nejdříve od 1. 1. 2004, od kterého procentní výměra starobního důchodu žalobce činí částku 8937 Kč. Celkem tak starobní důchod žalobce činil částku 10247 Kč měsíčně. Žalovaná dále popsala zvýšení starobního důchodu žalobce za jednotlivé roky od roku 2004 do 2009, přičemž dospěla k závěru, že od 1. 1. 2009 činil starobní důchod žalobce částku 13905 Kč měsíčně.

[3] Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou ze dne 15. 5. 2011, ve které nesouhlasil s tím, že nejvyšší výměra starobního důchodu je podle § 24 zákona č. 100/1988 Sb., omezena na 3250 Kč s odůvodněním, že jeho odchod do důchodu při dosažení 50. let věku zajišťovalo mimořádné opatření vlády č. 465/1968 Sb. Žalobce poukazoval na to, že nastoupil dne 20. 11. 1967 a odešel z podzemí uranových dolů k 30. 6. 1981. Částka v max. výši 3250 Kč se týká horníků, kteří odešli do důchodu v 55. letech, což nebyl jeho případ. Správně měl být aplikován § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. a měla proto pro něho platit hranice nejvyšší výměry 3800 Kč, která se vztahovala na osoby zaměstnané 10 let v uranových dolech,

přičemž přiznaná částka byla v jednotlivých letech dále zvyšována. Žalovaná rovněž nesprávně nezapočetla 1. rok zaměstnání po dosažení 18. roku věku, čímž žalobce zkrátila o další 2%. Započetla mu pouze 31 roků zaměstnání, namísto správných 32 roků. Žalobce nesouhlasil s tím, že mu nebyla započítána doba v letech 1960 – 1961, kdy absolvoval 9. třídu základní školy. Procentní výměra měla být proto stanovena vyšší částkou, než kterou uvedla žalovaná, tj. 4900 Kč. Žalovaná při výpočtu zvyšování důchodu podle jednotlivých nařízení vlády záměrně vynechala, že se jednalo o přiznání procentní výměry důchodu k 31. 12. 1995 a nesprávně uvedla přiznání důchodu jako celku až po 1. 1. 1996. Žalobci nadto nebyl přiznán starobní důchod od 30. 6. 1996, ale byl mu ve skutečnosti vyplácen od 1. 6. 1998. Vše se změnilo po vydání příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003, kdy žalovaná začala nově upravovat žalobcův důchod, jako by byl přiznán před 1. 1. 1996. Přepočítání se týká i výplaty důchodu (podle nového výpočtu) a jeho dorovnání, které žalobci náleží od 1. 6. 1998 až po 11. 1. 2000 k již vyplaceným částkám, uvedených v rozhodnutí ze dne 1. 10. 1999 a rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000. Žalovaná navíc nesprávně provedla přepočet důchodu podle příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003, neboť měla výši procentní výměry zvýšit podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996, přičemž se toto zvýšení podle žalobce stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. 12. 1995 s tím, že zvýšení procentní výměry se provádí v závislosti na datu přiznání důchodu. Žalobce v tomto směru poukázal na to, že žalovaná v rozhodnutí ze dne 10. 8. 2010 uvedla, že žalobci byl přiznán starobní důchod ve výši „postaru“, tj. ke dni 1. 6. 1998. Procentní výměra důchodu, kterou žalovaná navyšovala, tedy činila stále jen 4900 Kč ke dni přiznání důchodu, když tato výměra byla vypočtena ke dni 31. 12. 1995. Žalobce proto postrádal valorizační navýšení podle nařízení č. 19/1996 Sb., 218/1996 Sb., 129/1997 Sb. Žalobce byl přesvědčen, že výše procentní výměry starobního důchodu ke dni přiznání důchodu ve výši 6059 Kč (po novém výpočtu přitom bude tato částka vyšší, a nikoli jak nesprávně uvádí žalovaná 4900 Kč), která se zvýši podle předpisů o zvýšení důchodu, které nabyly účinnosti v období od roku 1996 do 31. 12. 2003. Žalobce poukázal na ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění a žádal doplacení neprávem odepřených částek důchodu v plném rozsahu bez ohledu na promlčení, neboť k nesprávnému výpočtu došlo v důsledku nesprávného postupu žalované.

[4] Žalovaná se k žalobě vyjádřila podáním ze dne 14. 7. 2011, ve kterém odkázala na obsah napadeného rozhodnutí, neboť to se s totožnými námitkami žalobce dostatečně vypořádalo.

[5] Žalovaná k věci podala doplnění vyjádření ze dne 31. 5. 2012, v němž uvedla, že žalobce ve své žádosti o starobní důchod žádal o přiznání starobního důchodu od 1. 6. 1998; od 30. 6. 1996 do 31. 5. 1998 pak volil zvýšení starobního důchodu za dobu zaměstnání po vzniku nároku na něj s tím, že výplatu starobního důchodu požadoval od 1. 6. 1998. Žalobce dosáhl důchodového věku pro nárok na starobní důchod v 50-ti letech věku (tj. dne X) dle opatření vlády č. 465/1968 Sb., nikoli dle vládního opatření č. 345/1968 Sb., jak uvádí žalobce. Při stanovení maximální výše starobního důchodu žalovaná postupovala podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb., přičemž nemohla postupovat podle písm. a) téhož paragrafu, protože žalobce neodpracoval v zaměstnání v hornictví *se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech* zákonem požadovaných 10 roků, ale pouze 7 roků. Ostatní zaměstnání vykonávané v dolech bylo totiž v případě žalobce zařazeno do I. pracovní kategorie (nikoli do kategorie I.AA). K této částce žalobci náleží zvýšení o 38,6% dle ustanovení § 2 zákona č. 76/1995 Sb., tj. o 1255 Kč. Žalovaná byla přesvědčena, že postupovala správně, pokud žalobci započetla 31 roků zaměstnání, kterých dosáhl po dosažení 18. roku věku. Celková doba pojištění do 30. 6. 1996 činí 13075 dnů, tj. 35 roků a 300 dnů, přičemž pro zvýšení základní výměry starobního důchodu je rozhodná doba zaměstnání po dosažení 18. roku věku; do 18 let přitom žalobce odpracoval 1398 dnů. Po odečtení těchto 1398 dnů žalobce získal po dosažení věku 18 let 11677 dnů pojištění (tj. 31 roků a 362 dnů). Průměrný měsíční výdělek byl žalobci

v souladu se zákonem č. 100/1988 Sb., vypočten na částku 4067 Kč (redukovaný průměrný měsíční výdělek); výše starobního důchodu byla z této částky po navýšení za každý další rok v I. A pracovní kategorii po 21. roku zaměstnání stanovena na částku 3335 Kč. Po navýšení v souladu se zákonem č. 76/1995 Sb. proto činila procentní výměra u žalobce částku 4505 Kč měsíčně. Body IV. a V. žaloby označila žalovaná za nesrozumitelné. Vysvětlila, že rozhodnutím ze dne 1. 10. 1999 byl žalobci přiznán starobní důchod dle ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, protože to bylo pro žalobce s ohledem na jeho žádost po provedení kontrolního výpočtu podle zákona č. 100/1988 Sb., výhodnější; žalobce měl nárok na procentní výměru ve výši 4505 Kč bez 7% navýšení, protože důchod byl přiznán od 30. 6. 1996 a zvýšení starobního důchodu za další výdělečnou činnost po vzniku nároku náleží za dobu od 30. 6. 1996 do 31. 5. 1998. S ohledem na to, že žalobce následně požádal o výpočet starobního důchodu od 30. 6. 1996 dle mimořádného opatření č. 465/1968 Sb. s finanční účinností od 1. 6. 1998, bylo vydáno rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000, kterým byl žalobci přiznán starobní důchod podle zákona č. 100/1988 Sb., neboť po provedení kontrolního výpočtu z důvodu změny rozhodných skutečností bylo zjištěno, že výše procentní výměry podle zákona č. 100/1988 Sb. je za těchto okolností pro žalobce výhodnější. Žalovaná nesouhlasila s tím, že při zvyšování důchodu za dobu zaměstnání po vzniku nároku na něj pochybila, protože pokud byl žalobci vypočten starobní důchod podle zákona č. 100/1988 Sb., muselo být podle téhož zákona postupováno i při stanovení částky zvýšení starobního důchodu žalobce za další zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod. Žalovaná nadto podotkla, že zvýšení procentní výměry starobního důchodu je ve stejné procentní výši podle obou právních předpisů. Následné valorizace starobního důchodu žalobce pak byly provedeny v souladu s příslušnými předpisy. Žalovaná upozornila na to, že rozhodnutí ze dne 8. 6. 2004 není předmětem přezkumu, neboť bylo vydáno na základě pověření ministra práce a sociálních věcí. V důsledku tohoto opatření žalovaná zvýšila procentní výměru starobního důchodu žalobce ke dni přiznání důchodu, tj. k 1. 6. 1998 ve výši 4505 Kč (bez 7% navýšení). V případech vymezených příkazem ministra, mezi něž spadá i důchod žalobce, se výše procentní výměry zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996, přičemž se toto zvýšení stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. 12. 1995, přičemž výše důchodu se upraví nejdříve od 1. 1. 2004. Od tohoto data proto byla žalobci provedena úprava důchodu, přičemž žalovaná nemůže souhlasit s požadavkem žalobce na valorizaci již zvalorizované částky důchodu, což by vedlo k neoprávněnému zvýhodnění žalobce.

[6] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. 8. 2012, č. j. 34 Ad 45/2011 – 51, žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění rozsudku uvedl, že předchozí rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 1999, ze dne 6. 1. 2000 a ze dne 10. 8. 2010 nebyla žalobcem jakýmkoli způsobem napadena a proto se soud zaměřil pouze na přezkum napadeného rozhodnutí. Podle závěru krajského soudu se na žalobce nemůže vztahovat ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., protože žalobci vznikl nárok na důchod podle mimořádného opatření vlády č. 465/1968, které bylo v době účinnosti zákona o důchodovém pojištění inkorporováno do ustanovení § 74a citovaného zákona. Žalovaná proto procentní výměru starobního důchodu zjištěnou ve výši 3335 Kč správně omezila v souladu s ustanovením § 24 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění na částku 3250 Kč, kterou v souladu se zákonem č. 76/1995 Sb., navýšila o 38,6%, tj. o 1255 na částku 4505 Kč. Při stanovení výše starobního důchodu od 1. 6. 1998 správně k částce 3250 Kč měsíčně připočetla 7% redukovaného PMV za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod a dále navýšila o 38,6% podle zákona č. 76/1995 Sb. Tuto částku žalovaná valorizovala a dospěla k výši starobního důchodu 7319 Kč k 1. 6. 1998. Rozdíl mezi takto stanovenou výší a výší vypočtenou žalobcem k 1. 6. 1998 vznikl tím, že žalobce stanovil nesprávnou výši procentní výměry (84%) redukovaného průměrného měsíčního výdělku, nesprávně stanovil navýšení procentní výměry důchodu za dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na důchod (12,25%), čímž dospěl k jiné částce (po úpravě na maximální částku 5100 Kč)

než 4900 Kč stanovených žalovanou. Procentní výměra ke dni přiznání starobního důchodu tak měla činit podle žalobce 6.307,-Kč, nikoliv žalovanou zjištěných 6.059,-Kč. Žalobcem vypočtená procentní výměra 5.100,-Kč k 31. 12. 1995 (k 1. 6. 1998 ve výši 6.307,-Kč) měla být dále navýšena „o valorizační procenta“ podle nařízení vlády od roku 1996 do 1998. K žalobcem navrhovanému postupu při výpočtu jeho starobního důchodu krajský soud uvedl, že zjistil zásadní rozdíly na počátku výpočtu v omezení procentní výměry starobního důchodu žalovanou na 3.250,-Kč, což žalobce odmítá akceptovat. Další rozdíl vznikl v důsledku žalobcem nesprávně stanovené výše starobního důchodu za dobu získání další doby pojištění po vzniku nároku na starobní důchod, kdy žalovaná správně aplikovala ustanovení zák. č. 100/1988 Sb., (7% PMV), přičemž žalobce dospěl k částce 626,-Kč, která však odpovídá zvýšení podle zákona o důchodovém pojištění, což vyhodnotil krajský soud jako nepřípustné, neboť výše starobního důchodu, ač přiznaného po 1. 1. 1996 podle zákona o důchodovém pojištění, byla vypočtena podle zák. č. 100/1988 Sb., v jeho znění do 31. 12. 1995. Tyto dva rozdílné kroky na počátku výpočtu výše starobního důchodu žalobce provedeného žalovanou a žalobcem, způsobily rozdíly v závěrech ohledně výše starobního důchodu žalobce ke dni 1. 6. 1998. Soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí na základě žalobních námitek však dospěl k závěru, že žalovaná v rozhodnutí z 15. 11. 2010 stanovila výši starobního žalobce správně.

[7] Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2012, č. j. 34 Ad 45/2011 – 51, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvedl, že napadá rozsudek z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel uvedl, že dne 30. 6. 1999 podal žádost o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 6. 1998. Ten byl přiznán rozhodnutím žalované ze dne 1. 10. 1999. Jelikož s tímto rozhodnutím nesouhlasil, žalovaná vydala další rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000. Stěžovatel vytýkal krajskému soudu, že se blížeji nezabýval postupem žalované, které vydala dvě rozdílná rozhodnutí. Stěžovatel dále konstatoval, že odpracoval takřka 14 let v podzemních uranových dolech, tudíž mu vznikl nárok na starobní důchod dosažením 50. roku věku. Výše procentní výměry starobního důchodu měla být omezena podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. (maximum činilo 3800 Kč měsíčně); stěžovateli přitom ani žalovaná, ani krajský soud nevysvětlil, proč se tak nestalo. Nesprávnou aplikaci stěžovatel vytýkal i ve vztahu k příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003. Stěžovateli není rovněž zřejmé, z jakého důvodu operuje žalovaná pro účely stanovení redukovaného průměrného měsíčního výdělku s tím, že měl přetržku v zaměstnání v období od 27. 9. 1967 do 9. 10. 1967, když toto období je dobou pojištění, protože stěžovateli náleželo volno ze zákona po ukončení povinné vojenské služby, kdy ještě v rámci jeho čerpání nastoupil do nového zaměstnání. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že žalovaná při výpočtu jeho starobního důchodu postupovala nezákonně, přičemž krajský soud závěr žalované aproboval, aniž by jej stěžovateli jakkoli osvětlil, neboť pouze konstatoval rozdíly mezi výpočty žalované a stěžovatele, aniž by logicky konzistentní úvahou jasně a přehledně zdůvodnil, proč se ztotožnil se závěry žalované a nikoliv se závěry stěžovatele. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajskému soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

II.
Posouzení kasační stížnosti

[9] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Brně vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[10] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto rozsudek Krajského soudu v Brně přezkoumal podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle písm. a) tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *„nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“* Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor. Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *„nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“*

[11] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] K namítané údajné nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud uvádí, že touto argumentací se stěžovatel dovolává kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K otázce nepřezkoumatelnosti z hlediska nesrozumitelnosti či nedostatku důvodů rozhodnutí se vyjádřil Nejvyšší správní soud, např. ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), takto: *„Za nesrozumitelné lze obecně považovat takové soudní rozhodnutí, jehož výrok je vnitřně rozporný, kdy nelze zjistit, zda soud žalobu zamítl nebo o ní odmítl rozhodnout, případy, kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění, dále rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje apod. Nedostatkem důvodů pak nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění soudního rozhodnutí, ale pouze nedostatek důvodů skutkových. Skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tam, kde soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.“*

[13] V případě napadeného rozsudku se krajský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nezjistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadené rozhodnutí jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, pouze s jeho obsahem nesouhlasí, což nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho nesrozumitelnost.

[14] Zásadním důvodem stěžovatelovy podané kasační stížnosti je nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že žalovaná při výpočtu jeho starobního důchodu postupovala nezákonně, přičemž krajský soud její závěr převzal, aniž by logicky, jasně a přehledně na základě příslušného ustanovení zákona zdůvodnil, proč se ztotožnil se závěry žalované. Především vytýkal krajskému soudu, že se blíže ji nezabýval skutečností, že žalovaná již v době, kdy požádal o starobní důchod, vydala krátce po sobě dvě zcela rozdílná rozhodnutí, aniž by tuto rozdílnost vysvětlila. Dále konstatoval, že odpracoval takřka 14 let v podzemí uranových dolů, v důsledku čehož mu vznikl nárok na starobní důchod v 50 letech věku, takže procentní výměra starobního důchodu neměla být omezena podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb. na 3250 Kč měsíčně, ale mělo být zvažováno ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kde je maximální hranice stanovena na 3800 Kč měsíčně. Nesprávnou aplikaci vytýkal žalované i ve vztahu k příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003 a dále žádal vysvětlení, z jakého důvodu žalovaná pro účely stanovení redukovaného průměrného měsíčního výdělku mu do doby pojištění nezahrnula období od

27. 9. 1967 do 9. 10. 1967, v němž stěžovateli náleželo volno ze zákona po ukončení povinné vojenské služby, a kdy ještě v rámci jeho čerpání nastoupil do nového zaměstnání.

[15] Vzhledem ke skutečnosti, že skutkový stav projednávané věci zůstal v některých ohledech mezi účastníky sporný, jakož i vzhledem k náročnosti právního posouzení věci s ohledem na řadu změn v posuzování tzv. hornických důchodů, pokládá Nejvyšší správní soud nejdříve za potřebné konstatovat následující skutečnosti zjištěné ze správního i soudního spisu.

[16] Stěžovatel M. P., který je narozen X (věku 50 let dosáhl dne X), podal dne 30. 6. 1999 žádost o starobní důchod s datem jeho přiznání od 1. 6. 1998. Na základě této žádosti vydala žalovaná dne 1. 10. 1999 rozhodnutí, jímž stěžovateli od 1. 6. 1998 přiznala starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 6579 Kč měsíčně s tím, že od července 1998 náleží starobní důchod ve výši 6895 Kč měsíčně, a od srpna 1999 ve výši 7175 Kč měsíčně. V odůvodnění rozhodnutí konstatovala provedení tzv. srovnávacího výpočtu v souladu s § 71 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., tj. srovnání výpočtu výše dávky jak podle předchozí právní úpravy dané zákonem č. 100/1988 Sb., tak podle zákona č. 155/1995 Sb. Jelikož zjistila, že procentní výměra k datu přiznání důchodu vypočtená na základě zákona č. 155/1995 Sb. činí 5319 Kč, přičemž procentní výměra vypočtená k témuž datu podle zákona č. 100/1988 Sb., činí jen 4900 Kč, přiznala žalovaná stěžovateli od 1. 6. 1998 důchod vypočtený podle zákona č. 155/1995 Sb. V oznámení o výplatě důchodu sdělila žalovaná stěžovateli, že mu bude vyplácet vždy 12. dne v měsíci důchod ve výši 7175 Kč a že doplatek důchodu za dobu od 1. 6. 1998 do 11. 11. 1999 ve výši 120154 Kč bude stěžovateli poukázán. V podání ze dne 20. 10. 1999 stěžovatel s rozhodnutím žalované nesouhlasil a požádal o změnu data přiznání důchodu od 30. 6. 1996, kdy dosáhl věku 50 let, když připomněl, že se na něho vztahuje mimořádné opatření č. 465/1968 Sb. Důchod požadoval vyplácet s účinností od 1. 6. 1998. Žalovaná na toto podání stěžovatele reagovala rozhodnutím ze dne 6. 1. 2000, jímž přiznala stěžovateli starobní důchod od 30. 6. 1996 podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., a to ve výši 5425 Kč měsíčně. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí je patrno, že opět provedla tzv. srovnávací výpočet důchodu podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995 (zákon č. 100/1988 Sb.) a zákona č. 155/1995 Sb. účinného od 1. 1. 1996. Jelikož k nově požadovanému datu přiznání důchodu - 30. 6. 1996 - činila procentní výměra důchodu vypočtená podle předchozí právní úpravy 4505 Kč a byla tudíž vyšší než procentní výměra vypočtená na základě zákona č. 155/1995 Sb. (3777 Kč), přiznala žalovaná stěžovateli starobní důchod na základě výpočtu provedeného podle zákona č. 100/1988 Sb. Současně mu sdělila, že výplata starobního důchodu za dobu od 30. 6. 1996 do 31. 5. 1998 nenáležela, protože si zvolil zvyšování nároku na starobní důchod a že starobní důchod byl zvýšen za dobu další činnosti po nároku od 30. 6. 1996 do 31. 5. 1998 o 7% průměrného měsíčního výdělku, tj. o 285 Kč měsíčně, takže od 1. 6. 1998 náleží starobní důchod ve výši 7184 Kč měsíčně (nikoli tedy původně přiznaných 6579 Kč měsíčně k témuž datu).

[17] Rozhodnutím ze dne 8. 6. 2004 žalovaná na základě pověření ministra práce a sociálních věcí podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zvýšila stěžovateli od 1. 1. 2004 procentní výměru jeho starobního důchodu na 8216 Kč s tím, že starobní důchod činí 9526 Kč měsíčně, a důchod celkem (po připočtení důchodu vdoveckého ve výši 1282 Kč měsíčně) činí 10808 Kč měsíčně. Od ledna 2004 náleží procentní výměra starobního důchodu 8422 Kč, procentní výměra vdoveckého důchodu 1315 Kč, základní výměra důchodu 1310 Kč, celkem důchodu ve výši 11047 Kč měsíčně. V odůvodnění uvedla, že výše procentní výměry starobního důchodu stěžovatele stanovená § 71 odst. 1 a 4 zákona č. 155/1995 Sb., ke dni přiznání důchodu ve výši 4505 Kč, byla stěžovateli zvýšena podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od roku 1996 do 31. 12. 2003 na celkovou částku 8216 Kč, k čemuž náleží základní výměra ve výši 1310 Kč.

[18] Rozhodnutím žalované ze dne 15. 11. 2010 žalovaná zvýšila od 1. 6. 1998 starobní důchod stěžovatele podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, na částku 7319 Kč měsíčně. Námitky stěžovatele proti tomuto rozhodnutí žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 11. 3. 2011, č. j. X, které je předmětem přezkumu v tomto řízení a jehož obsah, stejně jako obsah rozhodnutí ze dne 15. 11. 2010 byl konstatován v úvodu odůvodnění tohoto rozsudku.

[19] Z dávkového spisu stěžovatele Nejvyšší správní soud ještě zjistil, že dle osobního listu sociálního zabezpečení ze dne 8. 4. 2010 činí doba pojištění do 30. 6. 1996 13075 dnů, tj. 35 roků a 300 dnů (po zápočtu doby od 1. 9. 1960 do 31. 8. 1961 v počtu 365 dnů), z toho 1398 dnů činí doba do 18 let věku a 11677 doba po 18. roce věku. Vojenskou službu má stěžovatel započtenou v rozsahu 757 dnů v době od 1. 9. 1965 do 27. 7. 1967, přičemž do dalšího zaměstnání nastoupil dne 9. 10. 1967. V tomto dokladu je u zaměstnání v době od 20. 11. 1967 do 31. 12. 1978 u počtu dnů 2128 uvedena poznámka – uran – 50, u zaměstnání v počtu 1931 dnů (vztahujících se též k období od 20. 11. 1967 až 31. 12. 1978) je poznámka – AA uran-50. Tatáž poznámka (AA uran-50) je pak uvedena též u vykázaných dnů zaměstnání v době od 1. 1. 1979 do 30. 6. 1981 v počtu 920 dnů. Ve spise jsou založeny též evidenční listy důchodového zabezpečení, vydané organizací DIAMO, s.p., OZ GEAM Dolní Rožínka ze dne 7. 7. 1999, na jejichž základě žalovaná osobní list důchodového pojištění vyhotovila, kde na prvním z nich je uvedena poznámka, že nahrazuje tiskopis č. 126 – URAN – I.AA - Práce pod zemí. Týká se zaměstnání v době od 20. 11. 1967 do 31. 12. 1978, kde v rubrice počet započtených dnů je 2128 dnů hodnoceno v první pracovní kategorii, druh činnosti podle názvosloví a pořadového čísla rezortního seznamu je označen 05 36 01 I.A (jeden den zaměstnání je zařazen v III. pracovní kategorii). V pracovní kategorii I.AA je pak hodnoceno 1931 dnů, přičemž druh činnosti podle názvosloví a pořadového číslo rezortního seznamu je označen jako 05 03 16 I.AA. V první pracovní kategorii (s označením 05 36 01 I.A) je pak stěžovateli hodnoceno zaměstnání v letech 1979 a 1980 v celkovém počtu 731 dnů, a v roce 1981 v počtu 181 dnů. Druh činnosti patřící k tomuto resortnímu označení je uveden jako normovač pro důl. V evidenčním listu důchodového zabezpečení je pak uvedeno, že od 1. 7. 1981 byl stěžovatel převeden dle § 15 vyhlášky č. 128/1975 Sb. Další následující zaměstnání až do roku 1995 je zařazeno v III. pracovní kategorii nebo bez bližšího označení, stejně jako zaměstnání v letech 1996 až 1999 (od 1. 7. 1992 byly pracovní kategorie zrušeny).

[20] Po konstatování takto zjištěného skutkového stavu věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitky stěžovatele týkající se nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení nejsou důvodné.

[21] K námitce stěžovatele, že žalovaná již v době, kdy požádal o starobní důchod, vydala krátce po sobě dvě zcela rozdílná rozhodnutí, aniž by tuto rozdílnost vysvětlila, nutno zdůraznit, že ani jedno z těchto rozhodnutí neučinil stěžovatel předmětem přezkumného řízení soudního, nicméně žalovaná se k tomu v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně vyjádřila, když uvedla, že po zjištění, že stěžovatel dosáhl důchodového věku pro nárok na starobní důchod v 50 letech dle opatření vlády č. 465/1968 Sb., postupovala podle jeho požadavku na přiznání důchodu nikoli k datu 30. 6. 1996, kdy mu nárok na tento důchod vznikl, ale k datu 1. 6. 1998. K tomuto datu provedla srovnávací výpočet dle § 71 odst. 1 a 4 zákona o důchodovém pojištění, z něhož bylo patrno, že procentní výměra starobního důchodu žalobce vypočtená na základě zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1995, byla nižší než procentní výměra důchodu vypočtená na základě zákona č. 155/1995 Sb. Po provedeném porovnání výše procentních výměr byl žalobci od 1. 6. 1998 přiznán starobní důchod s vyšší procentní výměrou (na základě zákona č. 155/1995 Sb.) ve výši 6579 Kč, z čeho 5319 Kč činila procentní výměra a 1260 Kč základní výměra starobního důchodu. Tento důchod nebyl přiznán dle zákona

č. 100/1988 Sb. s procentní výměrou ve výši 4900 Kč, když tato částka sice byla uvedena v odůvodnění tohoto rozhodnutí (k datu 1. 6. 1998), avšak jen pro srovnání s přiznanou vyšší procentní výměrou dle zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 5319 Kč. V částce 4900 Kč bylo pak již obsaženo 7% zvýšení procentní výměry důchodu za dny pojištění získané po vzniku nároku na něj. V později vydaném rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000 žalovaná na základě žádosti stěžovatele o změnu data přiznání důchodu od 30. 6. 1996 znovu učinila srovnávací výpočet k tomuto datu a zjistila, že procentní výměra dle zákona č. 100/1988 Sb. činí 4505 Kč (bez 7% navýšení, neboť důchod byl přiznán od X, tedy od dosažení 50 let věku stěžovatele). Změnou data přiznání starobního důchodu stěžovatele došlo i ke změně rozhodných skutečností pro výpočet starobního důchodu, zejm. k nově stanovenému rozhodnému období pro výpočet osobního vyměřovacího základu a pro výpočet neredukovaného průměrného měsíčního výdělku. Jelikož procentní výměra důchodu žalobce vypočtená na základě zákona č. 100/1988 Sb. byla vyšší než procentní výměra vypočtená na základě zákona č. 155/1995 Sb., přiznala žalovaná svým rozhodnutím ze dne 6. 1. 2000 stěžovateli starobní důchod na základě výpočtu podle zákona č. 100/1988 Sb. Podle názoru Nejvyššího správního soudu, který je v tomto směru shodný i se závěrem krajského soudu, žalovaná svůj postup při vydání dvou krátce po sobě následujících, obsahově rozdílných rozhodnutí ze dne 1. 10. 1999 a 6. 1. 2000 náležitě odůvodnila, což však nic nemění na skutečnosti, že se při vydání rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000 dopustila pochybení, neboť stěžovateli nezapočetla 7% zvýšení za dobu dalšího zaměstnání. Jak však již zdůraznil krajský soud, předmětem přezkumného řízení soudního v této věci nejsou předchozí dvě rozhodnutí žalované z let 1999 a 2000, ale rozhodnutí ze dne 15. 11. 2010, potvrzené rozhodnutím ze dne 11. 3. 2011, jímž žalovaná toto předchozí pochybení napravila.

[22] Stěžejní námitkou stěžovatele bylo tvrzení, že odpracoval takřka 14 let v podzemí uranových dolů, v důsledku čehož mu vznikl nárok na starobní důchod v 50 letech věku, takže procentní výměra jeho starobního důchodu neměla být omezena podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb. na 3250 Kč měsíčně, ale mělo být zvažováno písm. a) téhož ustanovení, kde je maximální hranice stanovena na 3800 Kč měsíčně. K tomu Nejvyšší správní soud pokládá za potřebné uvést, že srovnávacím výpočtem zjistil, že k datu 30. 6. 1996 byl skutečně pro stěžovatele výhodnější výpočet starobního důchodu podle zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1995 (ostatně stěžovatel tuto skutečnost ani nezpochybňuje). Výše starobního důchodu podle tohoto zákona se stanovila z průměrného měsíčního výdělku. Tím je podle § 12 uvedeného zákona měsíční průměr hrubých výdělků dosažených v 5 výdělkově nejlepších kalendářních letech v rozhodném období. Rozhodným obdobím je období 10 po sobě následujících kalendářních roků před rokem, ve kterém vznikl nárok na důchod. Převyšuje-li průměrný měsíční výdělek částku 2500 Kč, počítá se tato částka v plné výši, z částky nad 2500 Kč do 6000 Kč se počítá jedna třetina a z částky nad 6000 Kč do 10000 Kč jedna desetina; k částce nad 10000 Kč se nepřihlíží. Rozhodným obdobím pro stanovení průměrného měsíčního výdělku stěžovatele bylo období let 1986 – 1995. Průměrný měsíční výdělek stěžovatele tak byl stanoven za roky 1991, 1992, 1993, 1994 a 1995, které představují 5 výdělkově nejlepších kalendářních roků v rozhodném období. Tento výdělek činil 13143 Kč. V souladu s ustanovením § 12 odst. 6 citovaného zákona byl průměrný měsíční výdělek redukován na 4067 Kč. Výše starobního důchodu byla účastníku řízení vypočtena z takto upraveného průměrného měsíčního výdělku v souladu s ustanovením § 22 citovaného zákona, které stanoví, že základní výměra starobního důchodu činí 60% průměrného měsíčního výdělku, byl-li občan zaměstnán nejméně 10 roků v zaměstnání I.A pracovní kategorie v uranových dolech, přičemž k základní výměře se připočítávají od 21. roku zaměstnání za každý další rok v I.A pracovní kategorii 2% průměrného měsíčního výdělku. Nutno zdůraznit, že pro zvýšení základní výměry se přihlíží jen k době zaměstnání po dosažení 18. roku věku. Starobní důchod stěžovatele za 31 let zaměstnání po dosažení 18. roku věku činí 82% průměrného měsíčního výdělku, tj. 3335 Kč. Podle ustanovení § 24 odst. 1 citovaného zákona činí *nejvyšší výměra starobního důchodu měsíčně za a) 3800 Kčs, byl-li*

občan zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech, za b) 3250 Kčs, byl-li občan zaměstnán nejméně 20 roků v zaměstnání I. pracovní kategorie nebo jde-li o občana uvedeného v § 21 odst. 1 písm. b), za c) 2900 Kčs, byl-li občan zaměstnán nejméně 20 roků v zaměstnání II. pracovní kategorie, nebo za d) 2800 Kčs.

[23] Žalobce svůj nárok na starobní důchod dovozoval z přechodného ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění, které zaručuje zachování dřívější právní úpravou zakotveného snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod ve vazbě na dříve odpracované doby ve zvýhodněné pracovní kategorii. Toto ustanovení ponechává po dobu dalších 23 let (od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2018) občanům, kteří vykonávali stanovenou dobu zaměstnání zařazeného do roku 1992 v preferované pracovní kategorii, možnost získání nároku na starobní důchod již při dosažení podle tehdejších předpisů stanoveného nižšího důchodového věku. Ustanovením § 74 zákona o důchodovém pojištění tak dochází k převzetí garance, k níž se stát zavázal v souvislosti se zrušením preferovaných pracovních kategorií zákonem č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategoriích a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení, který nabyl účinnosti dne 1. 6. 1992. Předpisy platné před zrušením pracovních kategorií k 1. 6. 1992 (zákony č. 101/1964 Sb., a č. 121/1975 Sb. a č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, a prováděcí podzákonné právní předpisy), stanovily ovšem toliko rámcový, typizovaný seznam prací zařazených do preferovaných pracovních kategorií. Současně proto zmocňovaly vládu republiky, jakož i ústřední orgány státní správy, v jejichž oborech působnosti se vykonávaly takové práce, k zařazování zaměstnání pro účely důchodového zabezpečení do preferovaných pracovních kategorií, tedy ke stanovení, které druhy prací odůvodňují, aby bylo příslušné zaměstnání zařazeno do I. či do II. pracovní kategorie, popř. od 1. 7. 1982 do I. A či I. AA pracovní kategorie. Tato konkretizace byla prováděna rezortními seznamy, které na bázi taxativního výčtu zařazovaly jednotlivá konkrétní zaměstnání do příslušných pracovních kategorií, na jejichž základě zaměstnavatelské organizace vyplňovaly příslušné evidenční listy o dobách zaměstnání a výdělku.

[24] Mezi účastníky je nesporné, že stěžovateli vznikl nárok na starobní důchod v 50 letech věku na základě mimořádných opatření ministrů práce a sociálních věcí ČSR a SSR vydaná k provedení usnesení vlády ČSSR ze dne 17. 12. 1968 č. 465. Tímto usnesením vyslovila vláda souhlas se snížením věkové hranice pro odchod do starobního důchodu u vybraného okruhu pracovníků uranového průmyslu. Opatření ministrů práce a sociálních věcí ČSR a SSR byla učiněna na podkladě § 142 (o odstranění tvrdosti) zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení a opatření byla uveřejněna ve Zpravodaji MPSV č. 4/1969. Pracovníkům, kteří byli zaměstnáni celkem aspoň 25 let a z toho více než 10 let vykonávali při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy zaměstnání I. pracovní kategorie odůvodňující nárok na starobní důchod v 55 letech, přísluší starobní důchod již od 50 roku věku, nejdříve však ode dne, kdy po účinnosti tohoto opatření (tj. od 21. 2. 1969) přestanou pracovat při těžbě, průzkumu a zpracování uranový rudy na pracovištích s rizikem ionizujícího záření. Toto mimořádné opatření se vztahuje pouze na pracovníky, kteří nastoupili v uranovém průmyslu na pracovištích s rizikem ionizujícího záření do 31. 12. 1968. Nutno dodat, že toto opatření se od 1. 6. 2006 stalo součástí právního řádu (viz. § 74a zákona o důchodovém pojištění).

[25] Z citace opatření z roku 1969 je patrno, že nárok na přiznání důchodu v 50 letech věku vznikl pracovníku, který vykonával 10 zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, zařazeného do I. pracovní kategorie odůvodňující nárok na starobní důchod v 55 letech věku. Zákon č. 101/1964 Sb., (za jehož účinnosti stěžovatel začal vykonávat práci v uranových dolech) a posléze zákon č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení (do 30. 6. 1982), členil zaměstnání pro účely důchodového zabezpečení podle druhu vykonávaných prací do 3 pracovních kategorií, aniž by činil další rozčlenění (na kategorii I., I.A či I.AA). Změna nastala

až s účinností zákona č. 73/1982 Sb., o změnách zákona o sociálním zabezpečení a předpisů o nemocenském pojištění, který změnil § 12 tehdy platného zákona č. 121/1975 Sb., tak, že činí rozdíl mezi zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (označovaným I.AA) a ostatními zaměstnáními v hornictví vykonávanými pod zemí v hlubinných dolech (I.A). Zákon č. 100/1988 Sb., podle něhož byl stěžovateli starobní důchod přiznán, toto členění převzal (viz. § 14 odst. 2). Na projednávanou věc aplikované ustanovení § 24 odst. 1 téhož zákona pak na toto rozlišení navazuje, když pod písm. a) omezuje nejvyšší výměru starobního důchodu částkou 3800 Kčs za předpokladu, že byl občan zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků *v takovém zaměstnání* v uranových dolech, a pod písm. b) omezuje tuto hranici částkou 3250 Kčs, byl-li občan zaměstnán nejméně 20 roků v zaměstnání I. pracovní kategorie nebo jde-li o občana uvedeného v § 21 odst. 1 písm. b) téhož zákona. Z evidenčních listů důchodového zabezpečení, jejichž obsah výše již konstatován, je patrné, že stěžovateli nelze vyhovět v jeho požadavku na výpočet nejvyšší výměry starobního důchodu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., neboť v tzv. I.AA pracovní kategorii, tj. v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v uranových dolech nemá vykázáno požadovaných 10 roků, ale odpracoval v této kategorii pouze 7 roků a 288 dnů, zbytek pak v kategorii I.A. Platí pak pro něj omezení na hranici 3250 Kčs z průměrného měsíčního výdělku vypočteného částkou 3335 Kčs. K této částce náleží zvýšení o 38,6 % podle ustanovení § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, ve znění účinném do 31. 12. 1995, tj. o 1255 Kč. Procentní výměra starobního důchodu vypočtená ke dni jeho přiznání v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 a odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, vypočtená podle zákona č. 100/1988 Sb., činila 4505 Kč měsíčně. Jelikož byla vyšší než procentní výměra vypočtená podle zákona č. 155/1995 Sb., náleží stěžovateli po připočtení základní výměry důchodu ve výši 920 Kč na starobním důchodu celkem 5425 Kč. Krajský soud se tudíž v odůvodnění rozsudku zmýlil, pokud jako důvod nemožnosti aplikace právní úpravy uvedené v ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. uvedl, že mu starobní důchod nebyl přiznán podle tohoto zákona, nýbrž podle mimořádného opatření vlády č. 465/1968 Sb. Toto pochybení však není takového rázu, které by mohlo vést Nejvyšší správní soud k nutnosti zrušení napadeného rozsudku s pokynem k nápravě tohoto pochybení, když výsledkem by nemohlo být nic jiného, než potvrzení správnosti postupu žalované v tomto ohledu.

[26] Výplata starobního důchodu ke dni 30. 6. 1996 však stěžovateli nenáležela, jelikož si zvolil zvyšování dávky za dobu dalšího zaměstnání a o výplatu požádal až ke dni 1. 6. 1998. Jak již bylo uvedeno, procentní výměra starobního důchodu ke dni vzniku nároku činila 3250 Kč, přičemž pro zvýšení je nutno aplikovat § 23 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1995, podle něhož se občanu, který je zaměstnán po vzniku nároku na starobní důchod a nepobírá tento důchod nebo jeho část, zvyšuje starobní důchod (procentní výměra) za každých 360 kalendářních dnů zaměstnání o 4% průměrného měsíčního výdělku, z něhož se vyměřuje. Nebyl-li občan zaměstnán po dobu celých 360 kalendářních dnů, zvyšuje se starobní důchod za každých dalších 90 kalendářních dnů zaměstnání o 1% průměrného měsíčního výdělku. Stěžovateli byl starobní důchod vyměřen z průměrného měsíčního výdělku (redukovaného podle § 12 odst. 6 zákona č. 100/1988 Sb. na částku 4067 Kč, po vzniku nároku na starobní důchod získal dalších 701 dní zaměstnání, tj. 1 rok a 336 dnů, a náleží mu proto právem zvýšení starobního důchodu o 7% redukovaného průměrného měsíčního výdělku. Procentní výměra důchodu tak činila 3535 Kč (zvýšení o 285 Kč měsíčně), k čemuž náleží zvýšení o 38,6 % podle ustanovení § 2 zákona č. 76/1995 Sb., tj. o 1365 korun měsíčně, takže nově stanovená procentní výměra starobního důchodu stěžovatele ke dni 30. 6. 1996 činila 4900 Kč měsíčně. Částka zvýšení 626 Kč, kterou stěžovatel požaduje a která mu byla přiznána rozhodnutím ze dne 1. 10. 1999, byla rozdílná proto, že byla vypočtena na základě zákona č. 155/1995 Sb. (zvýšení procentní výměry podle tehdy platné úpravy v tomto zákoně činilo za každých 90 dnů zaměstnání

výdělečné činnosti rovněž 1%, avšak bylo počítáno z jiného výpočtového základu). Vzhledem k tomu, že pro stěžovatele je výhodnější celkový výpočet podle zákona č. 100/1988 Sb., musí být podle naposledy uvedeného zákona provedeno i zákonné zvýšení dávky.

[27] Pokud stěžovatel (zcela obecně bez určité konkretizace) vytýká žalované nesprávnou aplikaci i ve vztahu k úpravě důchodu podle příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 27/2003, pak Nejvyšší správní soud dodává, že ani v tomto směru neshledal pochybení. Předchozí rozhodnutí ze dne 8. 6. 2004 bylo nesprávné, resp. poplatné pochybení žalované, jehož se dopustila v rozhodnutí ze dne 6. 1. 2000, neboť stěžovateli nebylo započteno 7% zvýšení za dobu dalšího zaměstnání. To se podařilo odstranit napadeným rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010, kdy na rozdíl od rozhodnutí ze dne 8. 6. 2004, jímž byla od 1. 1. 2004 zvýšena procentní výměra starobního důchodu stěžovatele na 8216 Kč měsíčně s tím, že starobní důchod činil celkem 9526 Kč měsíčně, byla tato procentní výměra zvýšena na 8937 Kč měsíčně a poté zvýšena podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od roku 1996 do 31. 12. 2003, takže po všech zvýšeních činil starobní důchod stěžovatele od ledna roku 2009 částku 13905 Kč měsíčně. Toto zvýšení bylo stanoveno tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. 12. 1995 a výše důchodu byla takto upravena v souladu s příkazem ministra práce a sociálních věcí od 1. 1. 2004. Totéž zvýšení ve stěžovatelem požadované výši i za dobu do vydání zmíněného příkazu ministra práce a sociálních věcí stěžovateli nenáleží, neboť důchod mu byl přiznán až po 1. 1. 1996. Zvýhodnění poskytnuté příkazem ministra č. 27/2003 (tj. procentuelní zvýšení ve výši, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. 12. 1995 – zvýšení do tohoto data přiznaných důchodů podle jednotlivých nařízení vlády o zvyšování důchodů bylo výhodnější než zvýšení důchodů přiznaných po 1. 1. 1996) bylo možné provést nejdříve od 1. 1. 2004; nelze proto souhlasit s uvedeným požadavkem stěžovatele na zvýšení jednotlivých dávek i za dobu minulou od data přiznání důchodu.

[28] Pokud jde o výtku stěžovatele, že mu žalovaná nezahrnula do doby pojištění období od 27. 9. 1967 do 9. 10. 1967, v němž mu náleželo volno ze zákona po ukončení povinné vojenské služby a kdy ještě v rámci čerpání tohoto volna nastoupil do nového zaměstnání, pak Nejvyšší správní soud musí uvést, že tato námitka je nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel tuto argumentaci uplatňuje poprvé až v kasační stížnosti a uplatňuje tak zcela jiné důvody, než které uvedl v řízení před krajským soudem. Totéž pak platí i k argumentaci stěžovatele, že se krajský soud měl zabývat platností a účinností interních normativních aktů.

[29] Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

[30] Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, *„kasační stížnost může účinně směřovat jen proti těm důvodům soudního rozhodnutí, na němž je toto rozhodnutí postaveno.“* K obdobným závěrům se Nejvyšší správní soud přihlásil v rozsudku ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, ve kterém uvedl, že *„ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. představuje zavedení koncentračního principu do řízení před Nejvyšším správním soudem. Užití tohoto principu lze považovat za zcela racionální, neboť zajišťuje, aby výhrady účastníků řízení proti (zde) pravomocnému správnímu rozhodnutí byly pořadem práva nejprve projednány krajskými soudy, přičemž Nejvyšší správní soud přezkoumá již pouze zákonnost závěrů krajských soudů k jednotlivým skutkovým a právním otázkám, které jim byly v žalobách předestřeny (promítly-li se, pochopitelně, do námitek kasačních). Pokud by bylo v řízení před Nejvyšším správním soudem (myšleno v řízení o kasační stížnosti) připuštěno uplatnění skutkových a právních novot (zde srov. též ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s.) vedlo by to fakticky k popření kasačního principu, na němž je řízení o tomto mimořádném opravném prostředku vystavěno. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. (obdobně jako § 109 odst. 4 s. ř. s., vylučující možnost dodatečného uplatňování argumentů skutkových) tedy nesleduje*

restrikci práv fyzických a právnických osob na přístup k soudní ochraně. Po účastnících předcházejícího žalobního řízení (z logiky věci je zřejmé, že musí jít pouze o účastníky aktivně legitimované) lze jistě spravedlivě požadovat, aby na principu vigilantibus jura postupovali v řízení shora popsaným způsobem s tím, že v případě, kdy tak neučiní, ponesou (z hlediska možnosti uplatnění procesní argumentace v dalším stupni) případné nepříznivé důsledky.“ V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 – 39, bylo konstatováno, že *„podle § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tato výhrada dopadá i na případy, kdy žalobce sice onu námitku před soudem uplatnil, učinil tak však až po uplynutí lhůty k podání žaloby.“*

[31] Řízení o kasační stížnosti jako mimořádném opravném prostředku proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. slouží k přezkumu zákonnosti a správnosti rozhodnutí krajských soudů; nevytváří proto novou instanci k přednesu další skutkové a právní argumentace pro žalobce. Nejvyšší správní soud se tedy za dané procesní situace nemůže věcně vyjádřit k argumentaci ohledně započtení „volna po ukončení povinné vojenské služby“ a platnosti a účinnosti interních normativních aktů. Tuto argumentaci stěžovatel uvedl až v kasační stížnosti, což je v rozporu s ustanovením § 104 odst. 4 s. ř. s., které ve smyslu výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu zakotvuje koncentraci řízení před krajskými soudy, tj. stěžovatel měl veškerou svou argumentaci dokládající podle jeho názoru nezákonnost a nesprávnost napadeného rozhodnutí uvést již v řízení před krajským soudem ve lhůtě podle ustanovení 72 s. ř. s.

III.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[32] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[33] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; žalovanému pak podle obsahu spisu v tomto řízení žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu